gemeente Winterswijk

B&W-nota

programma	:	3. Werkend Winterswijk
werkdoel	:	--
onderwerp	:	Water- en rioleringsprogramma 2024-2028
advies	:	De raad voor te stellen: 1. het Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028 (Wrp) vast te stellen; 2. in te stemmen met het handhaven van de rioolheffing op het huidige niveau t/m 2028, met uitzondering van de inflatiecorrectie per jaar; 3. het Gemeentelijk Waterplan Winterswijk 2019-2023 (GWP) in te trekken.
besluit	:	- zie pagina 2

behandeld door: S. Wiggers **team:** Openbare Ruimte **collegiaal overleg gepleegd met:** M. Egging, F. Welcker, R. Kroeze, T. Ebbers, C. Elferink, E. van Gelder, B. Garstenveld, A. Poelmans, J. Westendiep, G. Overkamp, L. Klaver, I. Gies, **van team:** Openbare Ruimte, Mens & Omgeving, Communicatie **manager:** C. Elferink (tijdelijk E. van Gelder)	**openbaarheid:** ☐ niet openbaar ☒ openbaar (met uitgestelde publicatie) ☐ openbaar (directe publicatie) **kritische termijn voor besluitvorming:** ☒ nee ☐ ja, vanwege: ___
financiële consequenties: ☐ Nee ☐ Ja, gedekt in de begroting ☒ Ja, niet gedekt in de begroting, dekking via: rioolheffing en begroting ☐ Ja, anders: ___	**portefeuillehouder:** S. Metaal-ten Dolle
is / wordt opgenomen op de termijnagenda? ☒ Nee ☐ Ja, jaar: ___ kwartaal: ___ ☐ Ja, kwartaal nog niet bepaald	**naar gemeenteraad:** ☐ nee ☐ ja, ter informatie ☒ ja, ter besluitvorming (via raadscommissie)
aanvrager is op grond van artikel 4:7 van de Algemene wet bestuursrecht geïnformeerd over het (gedeeltelijk) negatieve advies: n.v.t.	**communicatie via:** ☐ persbericht ☐ anders, nl. ___ ☒ N.v.t.
de geadresseerde en evt. andere belanghebbenden die naar verwachting bedenkingen hebben tegen het advies zijn op grond van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht gehoord: n.v.t.	

bijlagen:

1. Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028 Hoofddocument
2. Raadsvoorstel
3. Conceptraadsbesluit

gemeente Winterswijk

besluit

onderwerp: Water- en rioleringsprogramma 2024-2028

behandeld door: S. Wiggers

datum besluit door college B&W: 31 oktober 2023

besluit:
De raad voorstellen:
1. het Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028 (Wrp) vast te stellen;
2. in te stemmen met het handhaven van de rioolheffing op het huidige niveau t/m 2028, met uitzondering van de inflatiecorrectie per jaar;
3. het Gemeentelijk Waterplan Winterswijk 2019-2023 (GWP) in te trekken.

overwegingen college indien besluit afwijkend is van het ambtelijk advies:

paraaf loco-secretaris:	

gemeente Winterswijk

B&W-nota

inleiding:
Waarom een Water- en rioleringsprogramma?
Te veel, te weinig, te vies. Dat zijn de uitdagingen met 'water' waar we de komende jaren voor staan. Water moeten we gaan zien als onze belangrijkste grondstof (het 'blauwe goud').

Om de uitdagingen met water aan te gaan en de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeente op niveau te houden, is het van belang de openbare ruimte met de onderliggende systemen en structuren te onderhouden. Eén van de kernfactoren hierbij is het in stand houden en optimaliseren van de voorzieningen omtrent de riolering en het watersysteem. Deze hebben immers de volgende belangrijke doelen voor het dagelijks leven:

- Het beschermen van de volksgezondheid tegen infectieziekten;
- Het schoonhouden van de bodem en het oppervlaktewater;
- Het voorkomen van schade door hevige regenval én bij extreme droogte in de bebouwde omgeving;
- Het voorkomen en beperken van structureel nadelige gevolgen van grondwater.

Het inzamelen en verwerken van afvalwater en hemelwater is een taak van ons als gemeente. Het waterschap zorgt vervolgens voor de zuivering van het afvalwater. Tevens hebben wij een regierol in de aanpak van structurele grondwateroverlast in het stedelijk gebied. De gemeentelijke watertaken hebben eveneens raakvlakken met veel andere beleids- en taakvelden (zoals wegen, groen en ruimtelijke ordening). De afstemming wordt gerealiseerd door gedeelde en gezamenlijke kwaliteit van de openbare ruimte in de integrale onderhouds- en vervangingsprogramma's. Hier bovenliggende belangrijke doelstellingen voor onze gemeente zijn de beleving van water in de dorpen en wijken door inwoners, ondernemers en toeristen, en het duurzaamheidsdenken bij de invulling van de riool- en watertaken. Water en riolering zijn meer dan ooit van invloed op de leefbaarheid! De riool- en watertaken gaan dan ook verder dan alleen de buizen onder de grond. Onder meer de gemalen, randvoorzieningen, beken, sloten en greppels dragen bij aan de bovenstaande doelen.

Watertaken, klimaatopgaven en het Wrp
Het Wrp beschrijft de visie en ambitie van de gemeente Winterswijk omtrent de wettelijke riool- en watertaken. Het Wrp geeft toetsbare kwaliteitskaders voor het in stand houden van de huidige voorzieningen en het toekomstbestendig waterrobuust en klimaatadaptief maken van de riolering, watersysteem en leefomgeving. Het Wrp geeft inzicht in de programmering van de activiteiten voor de inzameling, transport en verwerking van stedelijk afval-, hemel- en grondwater en het beheer en onderhoud van gemeentelijk oppervlaktewater in de gemeente Winterswijk, voor de periode 2024 t/m 2028, en geeft een doorkijk voor de lange termijn.

De effecten van de klimaatverandering raken nauw aan de gemeentelijke watertaken en zorgplichten: de gevolgen van heftige regenbuien, toenemende hitte en toenemende droogte komen nu al aan het licht. Ook leidt het verstenen van de bebouwde omgeving, zeker in combinatie met de klimaatverandering, tot een grotere kwetsbaarheid van woon-, werk- en winkelgebieden. Van belang is dat de openbare ruimte straks meerdere functies vervult (zoals berging van water-op-straat en verwerking van water in groenvoorzieningen). De juiste uitvoering van de watertaken draagt bij aan de integrale aanpak van droogte, toenemende hitte en wateroverlast.

Samenwerking in de regio
Tot slot willen wij benadrukken dat wij in het proces samen optrekken met de gemeente Oost Gelre en het waterschap Rijn en IJssel. Samenwerking in de regio staat op de bestuurlijke agenda, en het opstellen van onderhavig plan past prima daar prima binnen. Enerzijds om van elkaar te leren en elkaar te versterken, anderzijds vanuit synergievoordeel in het proces door het bundelen van overlegmomenten en het gebruik kunnen maken van elkaars kennis en kunde.

advies:
De raad voor te stellen:
1. het Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028 (Wrp) vast te stellen;
2. in te stemmen met het handhaven van de rioolheffing op het huidige niveau t/m 2028, met uitzondering van de inflatiecorrectie per jaar;
3. het Gemeentelijk Waterplan Winterswijk 2019-2023 (GWP) in te trekken.

argumenten/onderbouwing:

Ad 1.
Visie
De visie en het Programma Water en Riolering wordt in den lande het Water- en rioleringsprogramma (Wrp) genoemd. Voor de eenduidigheid is deze afkorting gehanteerd. Het Wrp beschrijft de visie en ambitie van de gemeente Winterswijk omtrent de wettelijke riool- en watertaken. De uitwerking van deze ambities wordt te zijner tijd gekoppeld aan de strategische doelen en pijlers uit de nog op te stellen Omgevingsvisie Winterswijk. Het Wrp geeft toetsbare kwaliteitskaders voor het in stand houden van de huidige voorzieningen en het toekomstbestendig, waterrobuust en klimaatadaptief maken van de riolering, watersysteem en leefomgeving. Afspraken en verplichtingen uit het verleden én vanuit het beleid dienen realistisch te zijn. In het Wrp is eenduidig vastgelegd hoe hiermee wordt omgegaan en op welke wijze invulling wordt gegeven aan de zorgplichten, zodat onze inwoners en ondernemers weten waar zij aan toe zijn.

Programma
Het Wrp geeft inzicht in de programmering van de activiteiten voor de inzameling, transport en verwerking van stedelijk afval-, hemel- en grondwater en het beheer en onderhoud van gemeentelijk oppervlaktewater in de gemeente Winterswijk. Voor de periode 2024 t/m 2028 zijn de onderzoeken, activiteiten en maatregelen per jaarschijf geagendeerd en gebudgetteerd. Voor de lange termijn (tot 2080) geeft het Wrp een doorkijk.

Financiering
De manier van omgang en wijze van invulling is vervolgens omgezet in een consequentie voor zowel de tariefontwikkeling van de riool- en waterzorgheffing als de personele middelen. De focus ligt op het programma, en de financiering hiervan vanuit de riool- en waterzorgheffing, voor de planperiode 2024 t/m 2028.

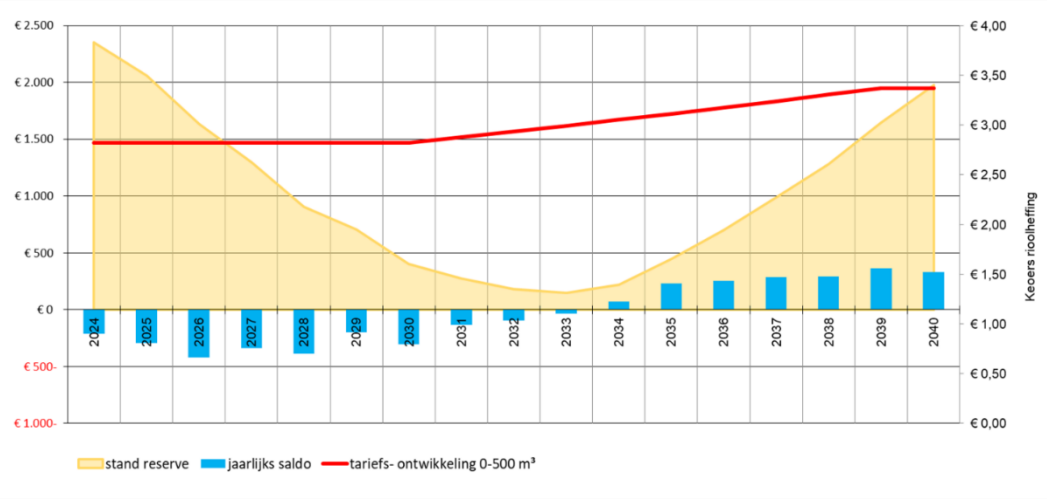
De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het stellen van het beleidskader, het college is vervolgens verantwoordelijk voor de uitvoering van dit beleidskader. Het is aan het college hoe zij op een doelmatige en efficiënte wijze dit beleidskader invult.

Van beleidskader naar operationele uitvoeringsplannen
De status van het Wrp onder de Omgevingswet is dat het enerzijds een programma is en anderzijds een uitwerking van de Omgevingsvisie. De beleidskaders daaruit zijn door de gemeenteraad nog niet vastgesteld. Wel is de klimaatadaptatiestrategie en bijbehorende uitvoeringsagenda in 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Het Wrp hoeft niet perse te worden vastgesteld door de gemeenteraad. Anderzijds werkt dit Wrp de beleidskaders nader uit voor de riool- en watertaken en is in het Wrp de financiering en de impact op de koers rioolheffing beschouwd. De rioolheffing zelf wordt jaarlijks vastgesteld door de raad in de rioolverordening. Het Wrp is hiervoor de belangrijke onderlegger.

Aangezien de Omgevingsvisie, de Klimaatadaptatiestrategie én dit Wrp voor het eerst in deze vorm en onderlinge samenhang worden opgesteld, is er in deze overgangsfase voor gekozen ook Wrp bestuurlijk te laten vaststellen door college en raad. Met dit Water- en rioleringsprogramma wordt het beleidskader en de financiering voor de riool- en watertaken door de Raad vastgesteld voor de periode 2024 t/m 2028 en vervangt hiermee het Gemeentelijk WaterPlan (GWP) 2019-2023.

Ad 2.
Advies ontwikkeling rioolheffing
Geadviseerd wordt de heffing de komende planperiode enkel aan te passen met de indexatie. Hiermee wordt de voorziening gebruikt om de stijgende kosten op te vangen. Hieronder is het verloop van de voorziening in het geval van dit scenario gegeven.

Het handhaven van de heffing op het huidige niveau is een optie. De voorziening zal geleidelijk worden benut. Na de planperiode is een stijging noodzakelijk. Om te voorkomen dat de voorziening volledig leegloopt, zal de riool- en waterzorgheffing op termijn verhoogt moeten worden. De benodigde stijging na de planperiode (+2,0% voor de periode 2031-2039) en het benutting en vulling van de voorziening, is in de onderstaande grafiek weergeven.

Figuur 4-3: Verloop voorziening met geleidelijke stijging riool- en waterzorgheffing.

Uitgaande van de huidige rente van 2,0% tot het einde van de planperiode, en het blijven activeren van de vervangingsbudgetten, zou betekenen dat eind 2028 de voorziening €623.000 bevat. Alle voorgenomen maatregelen worden hiermee gefinancierd, evenals de voorgenomen klimaatadaptieve maatregelen.
In geval van een stijgende rente zal wellicht alsnog een verhoging van de rioolheffing noodzakelijk zijn om kostendekkend te blijven.

Ad 3.
Met dit Water- en rioleringsprogramma wordt het beleidskader en de financiering voor de riool- en watertaken door de Raad vastgesteld voor de periode 2024 t/m 2028 en vervangt hiermee het Gemeentelijk WaterPlan (GWP) 2019-2023.

---

betrokkenenparagraaf:
Op 5 oktober 2023 heeft er een informatief Politiek Forum plaatsgevonden waar de raad is geïnformeerd over:

1. De scope van de gemeentelijke watertaken en de uitwerking in visie en ambitie van de gemeente Winterswijk hierop;
2. De activiteiten en programmering;
3. De financiering.

---

advisering externe adviesorganen/belangenorganisaties:
Waterschap Rijn en IJssel
Gemeente Oost Gelre
Antea Group
Vitens

---

scenario's (indien gewenst/mogelijk):
N.V.T.

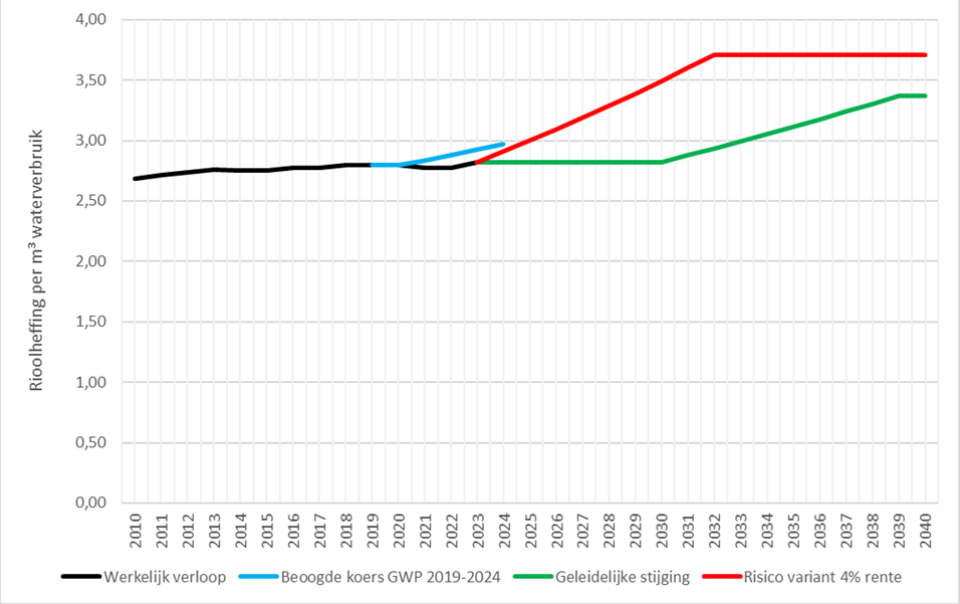
---

financiële paragraaf incl. financiële risico's:

Scenario's:
Het beleid van onze gemeente is dat de lasten voor de rioleringszorg en watertaken voor 100% gedekt worden door de rioolheffing, met een sluitende begroting voor een gezonde financiële situatie. Jaarlijks beschouwt onze gemeente de balans, inclusief mutaties op de voorziening riolering. Eventuele tekorten of overschotten worden bij de jaarrekening geëgaliseerd met de voorziening riolering. Aan de hand van drie scenario's zijn de consequenties voor de riool- en waterzorgheffing inzichtelijk gemaakt:

1. Handhaven huidig peil rioolheffing;
2. Geleidelijke stijging van de rioolheffing met benutting voorziening riolering;
3. Risicovariant met een rente van 4,0%.

De uitgebreide verkenning van deze scenario's is uitgewerkt in de rapportage.
Voor elk van deze scenario's zijn de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt. Uitgangspunt voor alle scenario's is dat de voorziening positief moet blijven en de stand van de voorziening terug te brengen tot minstens € 2.000.000 in 2040. De volgende grafiek geeft de benodigde stijging van de rioolheffing weer voor de periode in de periode 2024-2040.

Figuur 4-2: Tariefontwikkeling voor de verschillende scenario's (exclusief inflatie)

Advies ontwikkeling rioolheffing
Geadviseerd wordt de heffing de komende planperiode enkel aan te passen met de indexatie. Hiermee wordt de voorziening gebruikt om de stijgende kosten op te vangen. Hieronder is het verloop van de voorziening in het geval van dit scenario gegeven.
Het handhaven van de heffing op het huidige niveau is een optie. De voorziening zal geleidelijk worden benut. Na de planperiode is een stijging noodzakelijk. Om te voorkomen dat de voorziening volledig leegloopt zal de riool- en waterzorgheffing op termijn verhoogt moeten worden. De benodigde stijging na de planperiode (+2,0% voor de periode 2031 -2039) en de benutting en vulling van de voorziening, is in figuur 4-3 weergeven.

Uitgaande van de huidige rente van 2,0% tot het einde van de planperiode, en het blijven activeren van de vervangingsbudgetten, zou dit betekenen dat eind 2028 de voorziening €623.000 bevat. Alle voorgenomen maatregelen worden hiermee gefinancierd, evenals de voorgenomen klimaatadaptieve maatregelen. Daarnaast, mocht de rekenrente in de komende jaren toenemen, is een stijging van de riool- en waterzorgheffing onvermijdelijk om kostendekkend te blijven.

Financiering:
De riool- en waterzorgheffing wordt jaarlijks voor de gemeenteraad vastgesteld met de ‘Verordening Riool- en waterzorgheffing’. Voor 2023 is de hoogte van de heffing vastgesteld op €291,57 voor een regulier huishouden.
Geadviseerd wordt de komende planperiode de riool- en waterzorgheffing enkel met de indexatie te verhogen,.

---

overige risico’s:
N.V.T.

---

aspecten duurzaamheid:

- Voor de planperiode 2024-2028 is budget opgenomen om invulling te geven aan de klimaatopgaven zoals omschreven in de klimaatadaptatiestrategie en de uitvoeringsagenda 2022-2027;
- In civiele projecten is het streven zoveel mogelijk straat- en dakwater af te koppelen en niet meer af te voeren naar de rioolwaterzuivering, met als voordelen:
    - Minder en constantere afvoer van water naar de rioolwaterzuivering, waardoor deze het water efficiënter en beter kan zuiveren;
    - Met de voorkeursvolgorde (her)gebruik – vasthouden – bergen – afvoeren gaan we bewust en doelmatig met het water om.
- Met het invoeren van Risicogestuurd Rioolbeheer verlengen we de levensduur van de riolering. Oftewel minder CO2-uitstoot, minder vaak vervangen van de riolering en minder geluids- en verkeersoverlast voor de buurt.

Per aspect (algemeen / afvalwater / hemelwater / grondwater / oppervlaktewater) staat er in het rapport aangegeven hoe dit invulling geeft aan het aspect duurzaamheid.

Algemeen:

- Verlengen bestaande infrastructuur door risicogestuurd beheer. Daarnaast zorgt adequaat onderhoud voor een langere levensduur van installaties en systemen. Het voorkomen van lekkages zorgt voor minder stroom- en waterverbruik;
- Geen vervuiling van schoon regenwater als er lozingen plaatsvinden i.v.m. inactieve of onderpresterende gemalen;
- Duurzame, klimaatadaptieve en circulaire ontwerpen bij nieuwbouw en renovatie.

Afvalwater:

- Aanmoedigen en meedenken met alternatieven ‘anders omgaan met afvalwater’. Daarnaast zuinig omgaan met (drink)water. Ook afstemming met Waterschap over constantere aanvoer van afvalwater bij de zuivering voor een optimale werking;
- Voorkomen dat afvalwater onnodig wordt verpompt.

Hemelwater:

- Voorkomen van onnodige inzameling en transport van schoon regenwater vermindert het energie en waterverbruik in de gehele keten;
- Het tempo van maatregelen tegen wateroverlast wordt integraal afgestemd.

Grondwater:

- Het tempo van maatregelen tegen structurele grondwater-overlast volgt de natuurlijke vervangingsmomenten van riolering en wegen;
- Door (schoon) hemelwater zo veel mogelijk lokaal te verwerken en/of infiltreren, voorkomt dit onnodige voorzieningen en energieverbruik.

---

vervolgprocedure en planning:
Na vaststelling door de Raad wordt het WRP gepubliceerd op de website van de gemeente Winterswijk.

---

relatie met andere besluitvorming/andere projecten:
De klimaatadaptatiestrategie en de uitvoeringsagenda 2022-2027 zijn vorig jaar vastgesteld. Hierin staan de acties, activiteiten en maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie geformuleerd en geprioriteerd in de uitvoeringsagenda voor de periode 2022-2027. Het uitvoeren van de maatregelen zorgt ervoor dat Winterswijk zich voorbereidt op de effecten van klimaatverandering en de kans op de risico's zoveel mogelijk verkleint.
De klimaatadaptatiestrategie en het Wrp kunnen niet los van elkaar worden gezien, maar vullen elkaar aan.

integriteitstoets:
N.V.T.

overige opmerkingen:
Geen